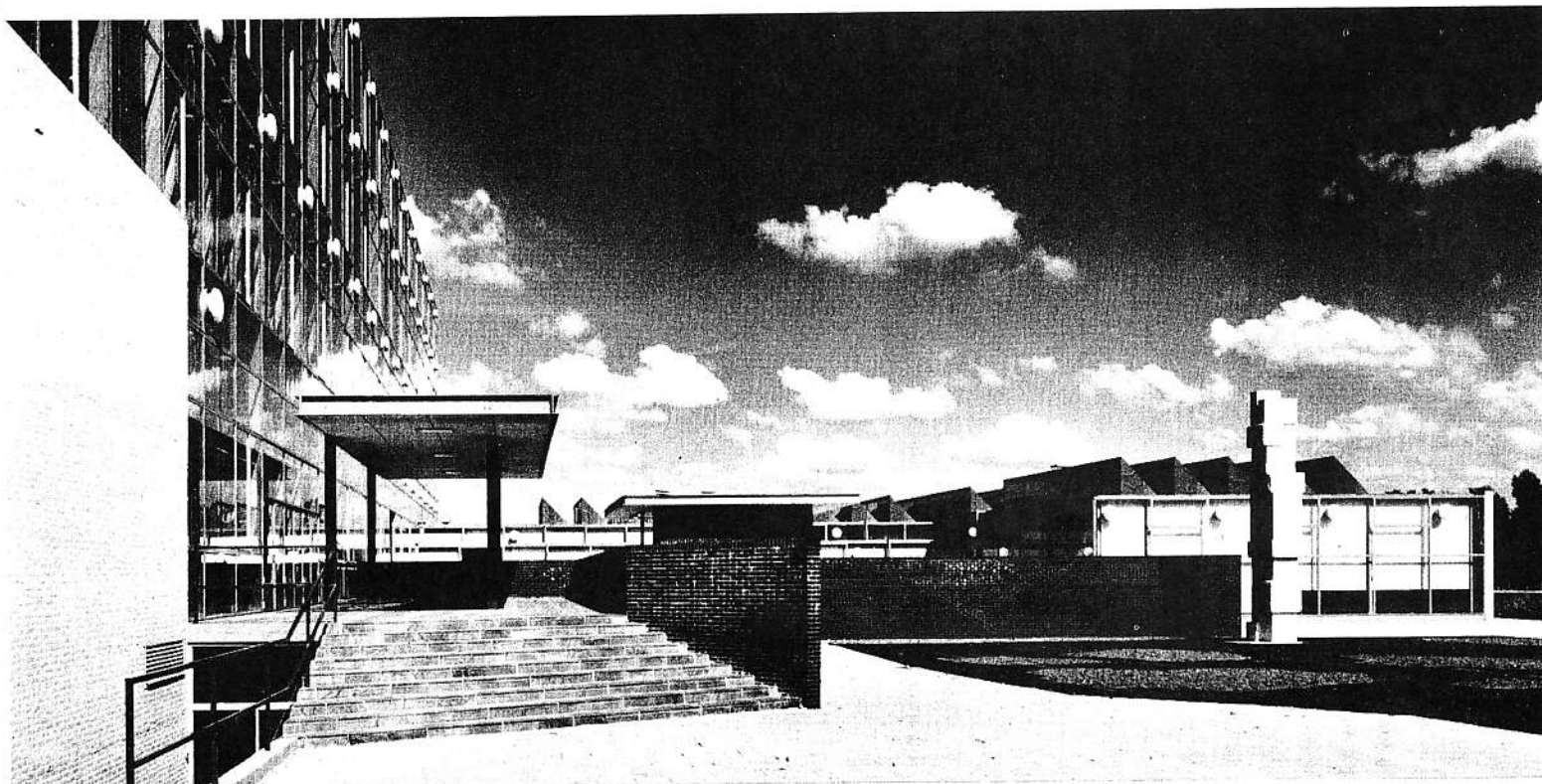

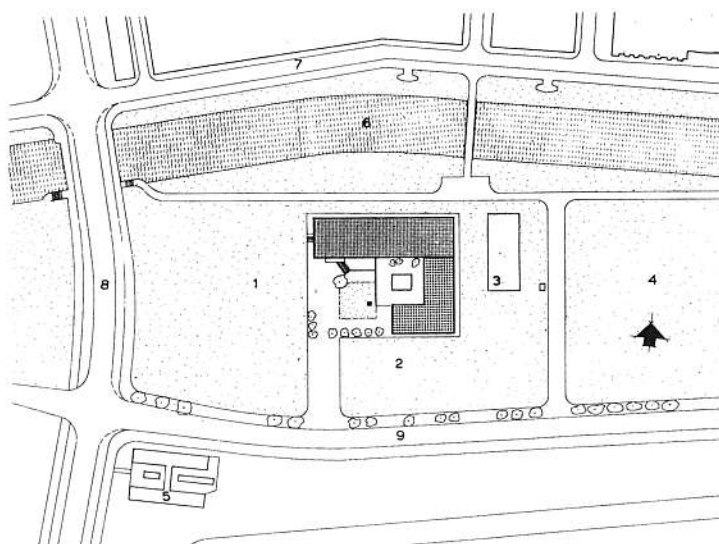
Gerrit Rietveld-academie

Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs te Amsterdam

architectenbureau Rietveld, van Dillen en van Tricht
ontwerp G. Th. Rietveld

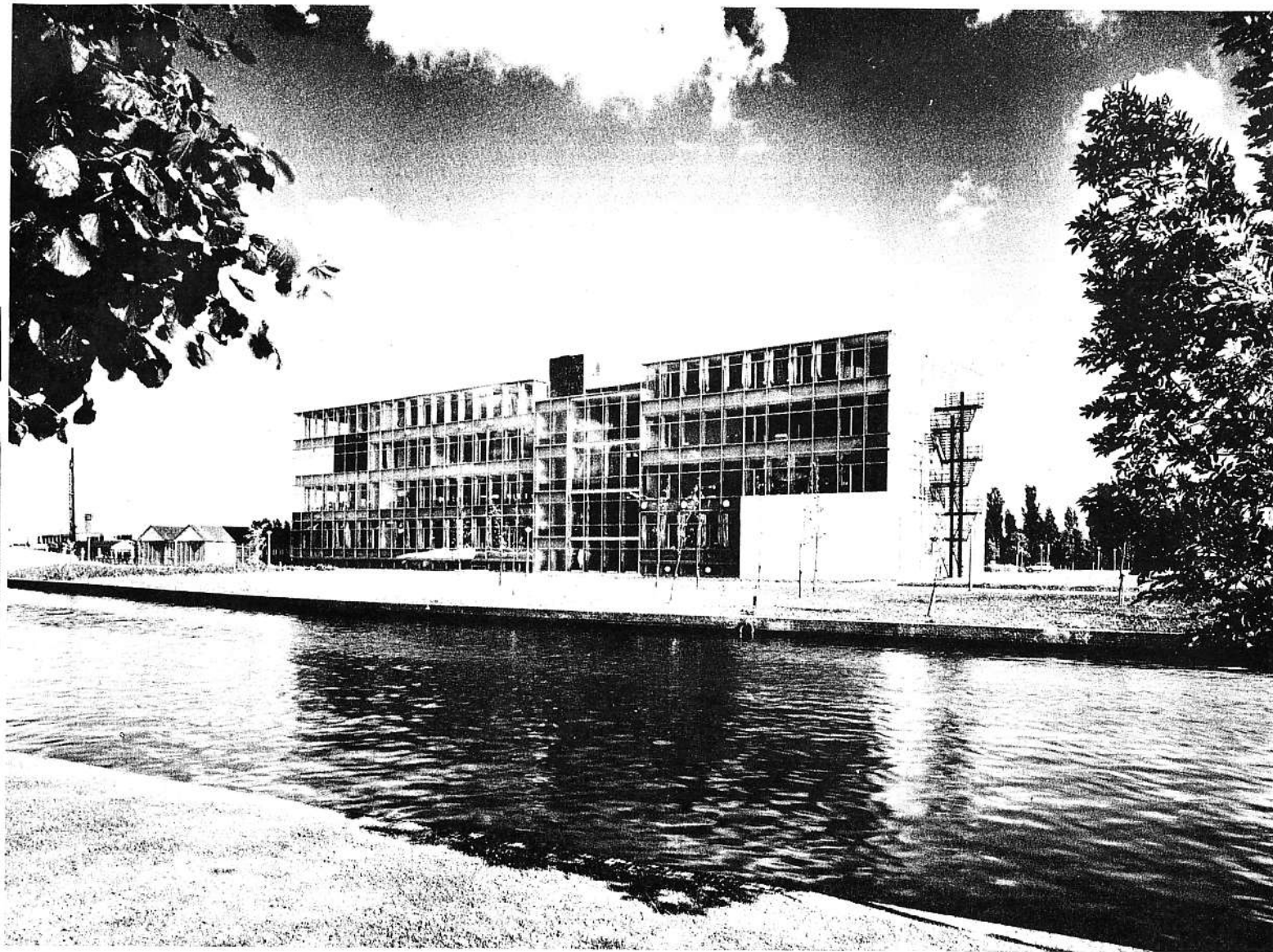

1 Entree; rechts plastiek van Guntenaar

2 Situatie 1 : 4000

- 1 terrein kweekschool
- 2 terrein toneelschool
- 3 r.k. hulpgebouw - b.l.o.-school
- 4 terrein huishoudschool
- 5 noodscholen
- 6 Zuideramstelkanaal
- 7 Stadionkade
- 8 Amstelveenseweg
- 9 Prinses Irenestraat

3 Noordzijde gezien van Zuideramstelkanaal

Bij het ontwerp van deze academie werd gestreefd naar een zo consequent mogelijk doorgevoerde normalisatie. Omdat het oorspronkelijk de bedoeling was dat de academie te Amsterdam tegelijkertijd gebouwd zou worden met de academie te Arnhem, werden voor beide gebouwen gelijke eenheidsmaten en gelijke constructievormen gekozen.

In 1959 schreef Rietveld over deze beide ontwerpen: 'Zowel uiterlijk als inwendig zal dit spel van eenheidsmaten mijns inziens moeten leiden tot een klare architectuur van zuiverheid en orde.'

Op de betonnen kelderconstructie van de hoge gebouwvleugel is een ter plaatse gestorte stevige middenconstructie in gewapend beton aangebracht, die als 'ruggegraat' de stevigheid van het geheel waarborgt. Hiertegen zijn op afstanden van 210 cm 'ribben' bevestigd, bestaande uit geprefabriceerde betonnen kolommen en balken van lichte afmetingen. De hierop gestorte betonvloer verbindt de gehele constructie. De gevels zijn op 40 cm afstand van de prefabkolommen geplaatst, en zijn op iedere verdieping afzonderlijk hiertegen bevestigd door middel van stalen raamwerken.

Op de betonnen vloerconstructie van de L-vormige werkplaatsvleugel is een staalskelet geplaatst. De daken bestaan voor een deel uit sheds. De gevels zijn gelijk aan die van de hoge gebouwvleugel. Op de binnenplaats is een transformeerde gecombineerd met een overdekte werkplaats voor beeldhouwen.

De scheidingswanden in het gebouw tussen gangen en lokalen, en tussen de lokalen onderling, waarvan het bovengedeelte van glas is, zijn geklemd tussen de plafondbalken en de afgewerkte vloer. Ze bestaan uit de elementen wand, deur, vitrine en kast, samengebracht door metalen buisstijlen.

adviesbureau voor constructies:

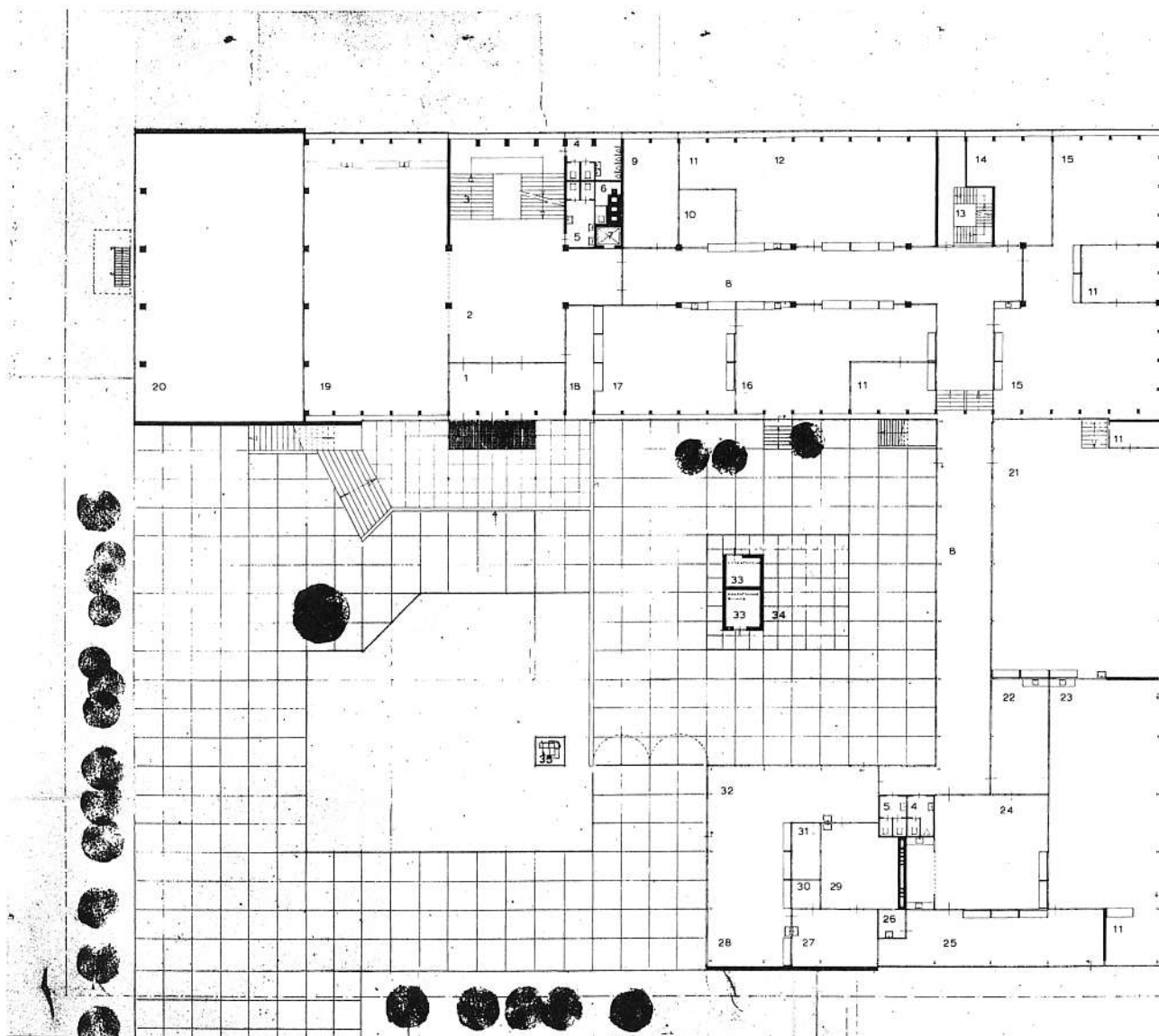
Oosterhoff, Tjebbes en Barends te Arnhem.

adviesbureau voor verwarming en elektra:

Deerns te Amsterdam

hoofdaannemer: Te Pas te Enschede.

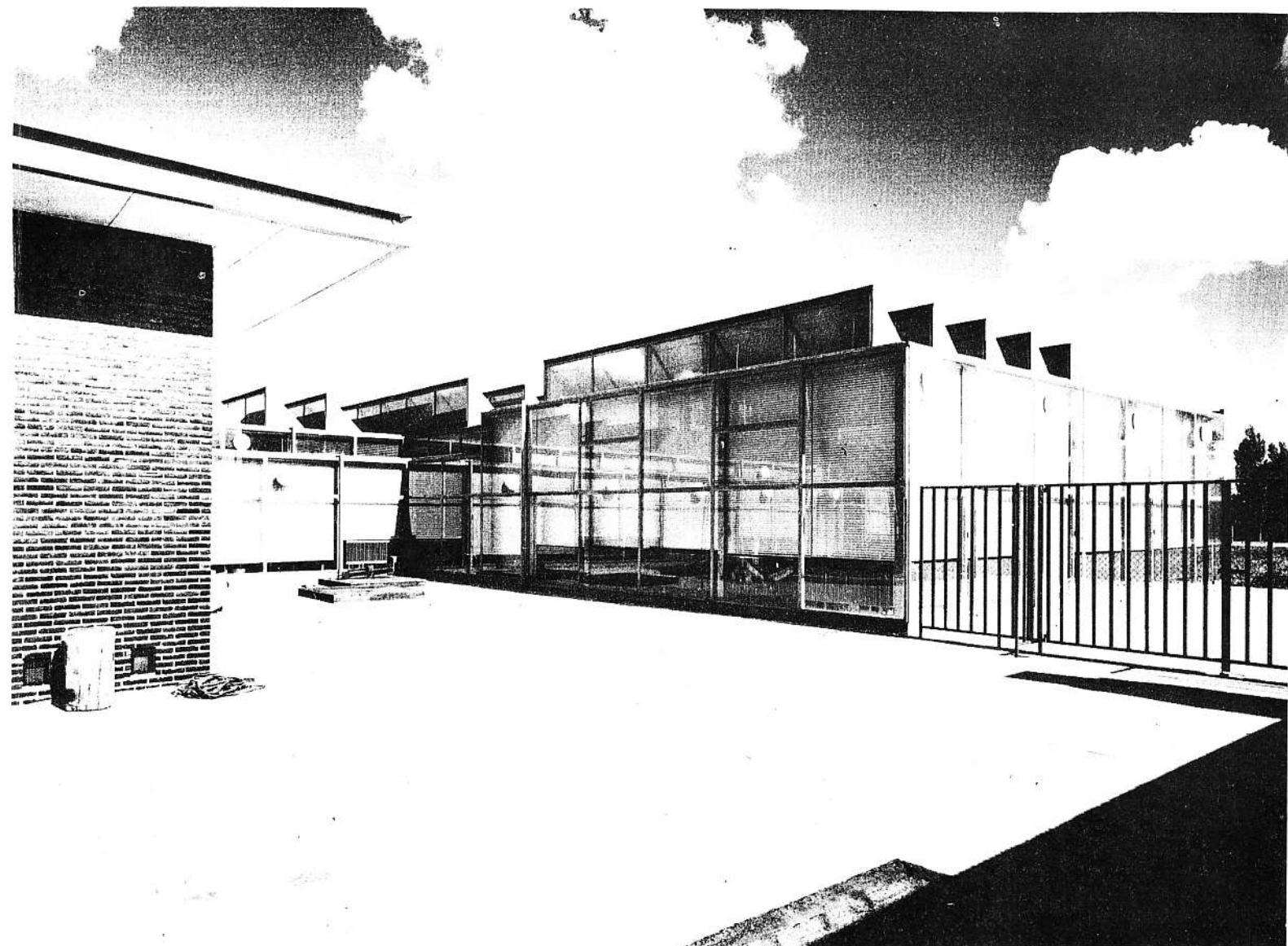
J. van Tricht

4 Beganegrond

1 entree	24 lokaal metaalbewerken
2 hal	25 lokaal edelsmeden
3 trappehuis	26 emailleerruimte
4 herentoilet	27 laboratorium
5 damestoilet	28 ontwerpruimte
6 leidingkoker	29 ovenruimte
7 lift	30, 31 berging
8 gang	32 keramische afdeling
9 directeur avondschoon	33 traforuimte
10 berging gipsmodellen	34 buitenwerkplaats beeldhouwen
11 leraaruimte	35 plastiek (Guntenaar)
12 anatomie gipsteken	
13 noodtrappehuis	
14 stoelen - berging plastieken	
15 ontwerpruimte binnenhuisruimte	
16 werkplaats beeldhouwen	
17 bootseerlokaal	
18 conciërgeruimte	
19 aula - overblijflokaal	
20 vide gymnastiekzaal	
21 binnenhuis werkplaats	
22 modelmaken	
23 tekenlokaal	

schaal plattegronden en doorsneden 1:500

5 Binnenplaats

Commentaar

door A. Buffinga

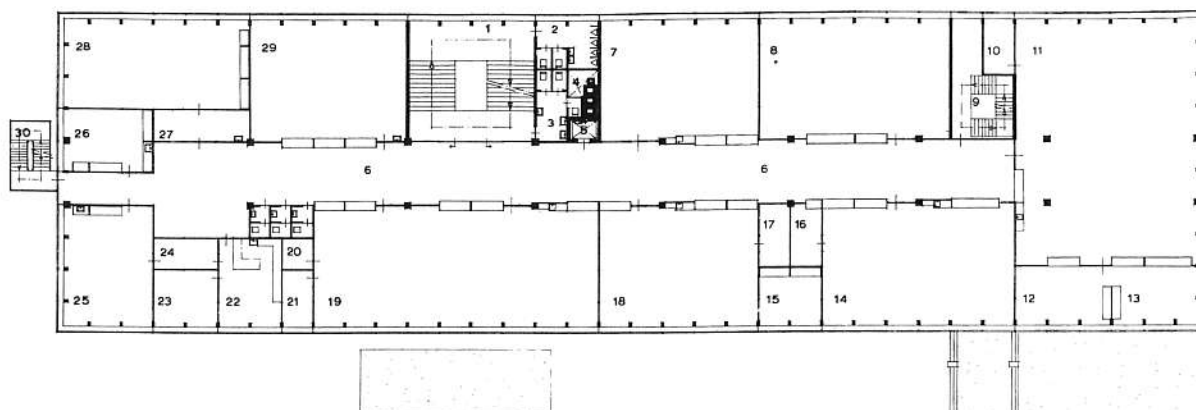
Een gebouw zonder opschik en zonder expressieve vormtoevoegingen - hoe vaak vindt men het nog? Hoe vaak vindt men het bovenal nog in de scholenbouw, hoe bescheiden die bij ons ook mag zijn in vergelijking tot de staaltjes architectuur in de ons omringende landen? Men mag niet meer van de totale ruimte afnemen dan noodzakelijk is, want het is een daad van toeëigening waarop we op zichzelf geen recht hebben, heeft Rietveld eens gesteld. En dan zien we aan de zijde van het Zuideramstelkanaal een glaswand die duidelijk wordt onderbroken door een lager tussenlid: het trappenhuis. Meer naar achteren bereikt dit verticale verbindings-

lid dezelfde hoogte als de bovenste lokalen, maar aan de buitenzijde is het een halve verdieping lager: het tussenbordes, dat even hoog is als de andere ruimten. Een voortdurend voorbeeld van consequent (en architectonisch zindelijk) denken.

Klaarder dan in Arnhem heeft Rietveld voor de academie die nu zijn naam draagt het programma van een schoolgebouw met veel praktische vakken uitgewerkt: een constructie van kolommen en vloeren. Werkvloeren waarop alle activiteiten mogelijk zijn en die eigenlijk ongehinderd de vrije ruimte, waar ze mee verbonden zijn, en waaraan ze voor hun bestaan verplicht zijn, inlopen. De vrije werkvloer wordt op simpele wijze werkelijkheid in zijn spiegelbeeld: het plafond, identiek aan de vloer voor de volgende verdieping en ongebroken zichtbaar door de consequente toepassing van glazen friezen boven de indelingswanden. En daaromheen de onbelemmerende huid van de glazen puin, ook weer sterker dan in Arnhem herkenbaar als neutrale gordijnen die bijna 'willekeurig', d.w.z. onbepaald ten opzichte van de werkvloeren, zijn geplaatst. De afsluitende spie-

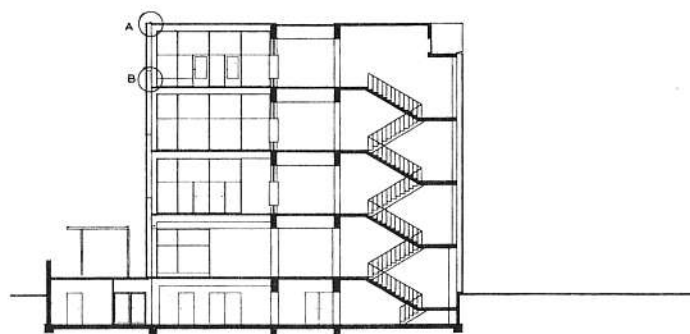
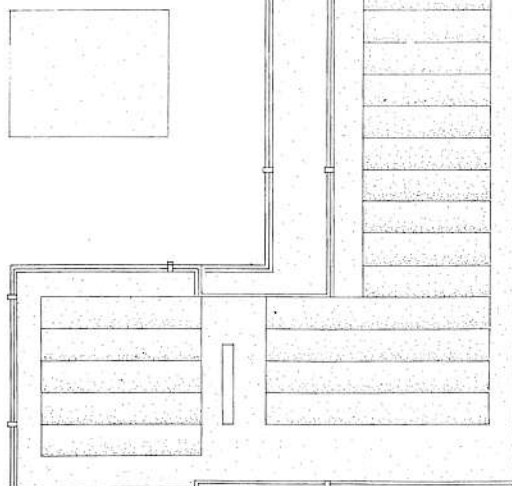
gelwerking van glazen wanden, waardoor Arnhem veel geslotener lijkt dan was bedoeld, treedt hier zodoende niet op. Daar zit natuurlijk wel degelijk een stuk expressie in, maar dan een expressie die niet uit de vorm, maar uit de architectuur als ruimtebepaling voortkomt. En die expressie wordt exact zichtbaar door de optrekking van de glazen vlakken tot aan de dakrand. Dat is geen constructief aanvechtbaar stokpaard, dat is gevolg van een overtuiging die architectonische gestalte krijgt. Op één punt blijft Amsterdam duidelijk achter bij Arnhem: in de kantine. Hier is de kantine een restructuur tussen hal en muur van het gymnastieklokaal (overigens is dit, als ik het goed heb, de eerste academie met een sportzaal), een ruimte terzijde die niet tot leven komt en die in het schoolleven en de schoolruimte niet meespeelt. Een duidelijker relatie tot de hal zou een boeiender resultaat hebben opgeleverd. Maar in het geheel bezit de Rietveld-academie een duidelijkheid van conceptie die men - sinds Smithson's school in Hunstanton - in de bouwkunst der wereld niet meer heeft aangetroffen.

A. Buffinga

6 Eerste verdieping

- 1 trappehuis
- 2 herentoilet
- 3 damestoilet
- 4 leidingkoker
- 5 lift
- 6 gang
- 7 lokaal akte-opleiding N XI
- 8 lokaal afdeling textiel, ververij, drukkerij, laboratorium
- 9 noodtrappehuis
- 10 berging
- 11 werkplaats weven
- 12 theorierruimte weven
- 13 monstergetouwen
- 14 lokaal afdeling textielontwerpen
- 15 leraarruimte
- 16 tricotage
- 17 berging
- 18 lokaal dessinontwerpen
- 19 lokaal modeontwerpen
- 20 paskamer
- 21 berging
- 22 administratie
- 23 boekhouding
- 24 archief
- 25 directiekamer
- 26 adjunct-directeur
- 27 docentenkamer
- 28 garderobe docenten
- 29 bibliotheek - studiezaal
- 30 brandtrap

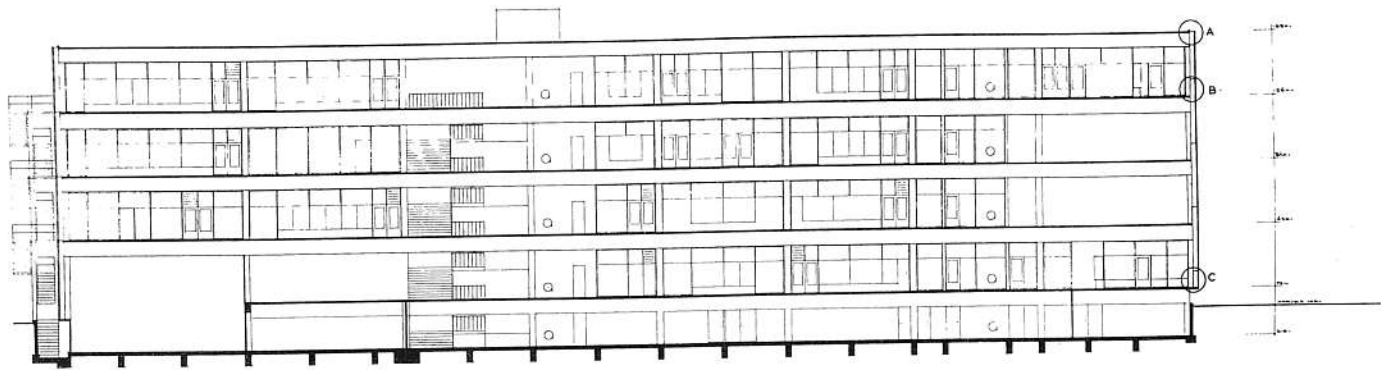
7 Dwarsdoorsnede

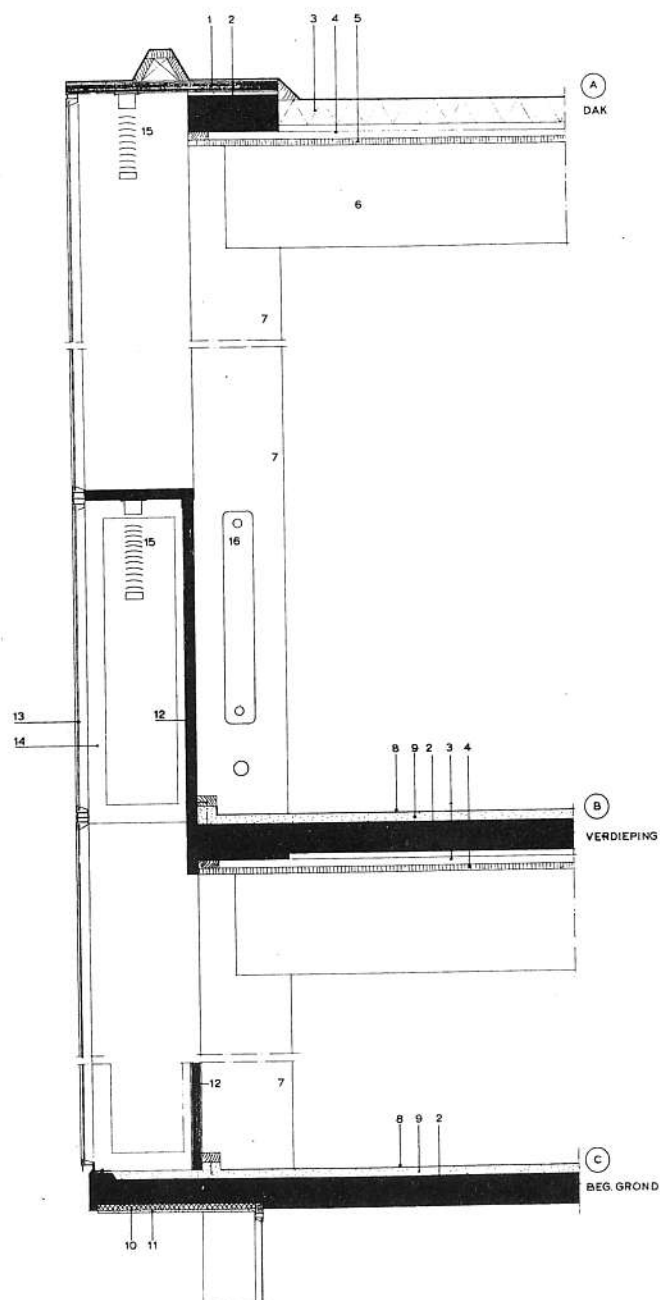
Entreehal

9 Kantine

10 Langsdoorsnede

11 Geveldetail

- 1 procel dakplaat
- 2 gewapend beton
- 3 duricol dakplaat
- 4 tangels
- 5 gegleufd zachtboard
- 6 prefab betonbalk 18 x 40 cm
- 7 prefab kolom 18 x 30 cm
- 8 linoleum
- 9 estrich
- 10 houtwolcementplaat
- 11 specielaag
- 12 procelplaat
- 13 glasgevel
- 14 gevelportaalpje
- 15 zonwering

2 Gang tussen de lokalen

13 Gymnastiekzaal

foto's: Ton Roelofsma

